

Johannes Hospitium

De Ronde Venen

De kunst van het loslaten

**25 jaar met grote zorg
het laatste stukje
comfortabel maken**

**Vrijwilligers aan het woord:
Dit is zo mooi om te doen**

*De bomen komen uit de grond
en uit hun stam de twijgen
en ied'reen vindt het heel gewoon
dat zij weer bladeren krijgen
we zien ze vallen op de grond
en dan opnieuw weer groeien
zo heeft de aarde ons geleerd
dat ál wat sterft zal bloeien*

Toon Hermans

DE KUNST VAN HET LOSLATEN

EEN GESPREK
TUSSEN MITS
EN JOLANDA

14

IEMAND BIJSTAAN
IN LAATSTE LEVENSFASE
IS BIJZONDER MOOI

22

Colofon

Aan dit magazine hebben meegewerkt,
Rosanne Kok, Tessa van der Meij, Team Switch,
vele medewerkers en vrijwilligers van het Johannes Hospitium
Coördinatie en eindredactie
Gertie Pinxteren en Vera Stein

Voor donaties

Stichting Johannes Hospitium De Ronde Venen,
Kamgras 2, 3648 HM Wilnis

johanneshospitium.nl
Bank NL74 RABO 0195 2199 53
ANBI nr. 811208941

IN DIT MAGAZINE

TROTS DAT ONZE GEMEENTE OVER ZO'N MOOI HOSPICE BESCHIKT	5
25 JAAR JOHANNES HOSPITIUM	6
WIJ WAREN PIONIERS	7
DE JOHANNITER ORDE	9
LEUK OM TE WETEN	10
VRIJWILLIGERSDAGEN	11
DEZE PLEK VOELT ALS EEN WARM BAD	12
DE KUNST VAN HET LOSLATEN	14
COLUMN Loslaten	15
ONZE ZORG	17
ZONDER VRIJWILLIGERS GÉÉN JOHANNES HOSPITIUM	18
WIST U DAT...	19
JOHANNES HOSPITIUM VOELT ALS WARME DEKEN	20
LOSLATEN IN VERBINDING	21
IEMAND BIJSTAAN IN LAATSTE LEVENSFASE IS BIJZONDER MOOI	22
VRIJWILLIGERS	24
DE TUIN	25
PUBLIEKSDEBAT In gesprek met de burger	27
ALS MAMA OF PAPA ER NIET MEER IS	28
HET JOHANNES HOSPITIUM BESTAAT 25 JAAR!	30
DE KUNST VAN HET LOSLATEN Gedicht	31

“Trots dat onze gemeente over zo'n mooi hospice beschikt”

Henk Ligthart is voorzitter van de Stichting Johannes Hospitium in Wilnis; Cora Jonkers trekt de kar van Stichting Vrienden van het Johannes Hospitium. Beide stichtingen zijn van elkaar gescheiden, maar werken uiteraard veel samen. Een gesprek met Henk en Cora over hun vrijwilligerswerk voor deze mooie organisatie.

Palliatieve zorg. In het dagelijks leven hebben Henk en Cora daar niets mee te maken. Henk is rector van het VeenLanden College; Cora diëtist in het UMC – locatie Meibergdreef (voorheen AMC). Toch hebben ze zich beiden verbonden aan het huis waar de bewoners hun laatste dagen doorbrengen. “Gek genoeg maakte ik pas kennis met deze plek toen ik gevraagd werd voor de lokale versie van Maestro”, vertelt Henk. “De opbrengst van dit evenement – waar ik tot mijn grote ongenoegen een orkest moest leiden – ging naar het Johannes Hospitium. Zodoende heb ik deze plek leren kennen. Een jaar later werd me gevraagd of ik interesse had in een bestuursfunctie...”

Cora maakte op een vergelijkbare manier kennis met het Johannes Hospitium. “Ik golf in Wilnis”, zegt zij. “Toen we een wedstrijd organiseerden ten behoeve van het hospice, hoorde ik dat gezocht werd naar nieuwe bestuursleden. Zo geschiedde. Eerst zat ik in het bestuur waar Henk voorzitter is. Later ben ik overgestapt naar de Stichting Vrienden van het Johannes Hospitium. Dat is een stichting die het vermogen en de panden van het hospice beheert.”

Beide vrijwilligers vinden het belangrijk zich in te zetten voor de maatschappij. “Eigenlijk vind ik dat iedereen in Nederland iets maatschappelijk zou moeten betekenen”, stelt Henk.

“Het is zo eervol en leerzaam.” Bovendien heeft de hospicezorg een belangrijke plek in zijn hart. “Een oom van mijn vrouw heeft zijn laatste dagen in een hospice geleefd. Ik was enorm onder de indruk van de prachtige zorg die daar verleend wordt en van de stoet vrijwilligers die daarbij betrokken is. Het voelt als een eer dat ik daar nu zelf deel van mag uitmaken.”

“Vrijwilligerswerk hier is een verrijking”

Cora sluit zich daar volledig bij aan. “Naast de extra projecten die ik doe in mijn werk en op de golfbaan, vind ik het belangrijk om ook maatschappelijk vrijwilligerswerk te doen”, zegt zij. “Als Stichting Vrienden van het Johannes Hospitium hebben wij twee taken. Enerzijds is dat het beheer van het vermogen en de panden, anderzijds het zorgen voor continuïteit. Hoe genereren we voldoende geld om de zorg te bieden die wij zo belangrijk vinden? En welke aanpassingen zijn nodig om die zorg te realiseren? Ik vind het geweldig om over dit soort vragen na te denken en zie het vrijwilligerswerk op deze plek als een verrijking. Heel leerzaam en vol waardering.”

“Hier is het goed”

Beide vrijwilligers zijn iedere keer opnieuw onder de indruk zodra ze het Johannes Hospitium betreden. “Als ik daar binnenstap, voel ik me trots dat we zo'n mooi hospice in onze eigen gemeente hebben”, stelt Henk. “Hier is het rustig, hier is het goed.” Cora beschrijft het Johannes Hospitium als een “warme deken”. “Het maakt mij trots als het Johannes Hospitium door nabestaanden wordt genoemd in een rouwadvertentie. Dan denk ik elke keer: Ja, hier wordt echt goede zorg geleverd.”

Cora Jonkers
Voorzitter,
Stichting Vrienden
van het Johannes Hospitium
De Ronde Venen

Henk Ligthart
Voorzitter,
Stichting Johannes Hospitium
De Ronde Venen

DE TOEKOMST

Als we kijken naar de toekomst van het Johannes Hospitium zijn beide bestuursleden het eens: “Ook de komende jaren zullen we de zorg leveren zoals bewoners nu van ons gewend zijn”, stelt Cora. “Maar om dat te kunnen realiseren, moet het pand worden gerenoveerd. Vooral het dak is aan vervanging toe. Dat willen we gelijk verduurzamen: beter isoleren en zonnepanelen toepassen. Het is nog even zoeken op welke manier we deze verbouwing kunnen realiseren, want het betekent voor de bewoners dat we hen op een andere plek moeten huisvesten. Daar zoeken we met elkaar een passende invulling voor. Dat vraagt om organisatiekracht, maar levert ook veel op. Straks is ons pand weer klaar voor de toekomst. Bovendien hebben we al die jaren mooie giften gekregen van onze vaste donateurs. Nu is het moment om daar ook mooie dingen mee te doen.”

25 jaar Johannes Hospitium

EEN NADERE KENNISMAKING

Het Johannes Hospitium biedt professionele palliatieve terminale zorg aan een ieder die in de laatste fase van zijn of haar leven deze zorg nodig heeft. Het hospice wil zich tot het uiterste inspannen om het welbevinden van de zieke en zijn dierbaren te bevorderen en om mogelijk lijden (lichamelijk, psychosociaal, spiritueel) te verzachten. Dit in een veilige en gastvrije omgeving in Wilnis.

Wij zijn een open en kleinschalige zorgvoorziening, waar bewoners op respectvolle wijze worden bijgestaan in de laatste fase van hun leven. De privacy en de unieke individuele sfeer van de bewoner worden geëerbiedigd. De zorg wordt steeds opnieuw afgestemd op de behoeften van de bewoner en zijn of haar naasten. Zorg en begeleiding worden geboden door een multidisciplinair team, bestaande uit vrijwilligers en professionals

die oog en oor hebben voor lichamelijke, psychosociale en spirituele zorgvragen. Medewerkers en vrijwilligers kunnen hierbij rekenen op permanente ondersteuning, scholing en begeleiding.

Het Johannes Hospitium biedt palliatieve terminale zorg in de vorm van professionele verzorging, verpleging en begeleiding en heeft daarvoor medewerkers in dienst met een medische en verpleegkundige professie. Samen met een grote groep geschoolde vrijwilligers geven zij warme, persoonlijke en liefdevolle aandacht en zetten zij zich in om de bewoners en hun naasten te ondersteunen bij het proces rondom het sterven. Ook na het overlijden kan er een beroep gedaan worden op deze ondersteuning.

Rob Kerkhoven komt uit het onderwijs en was voornemens dit tot zijn pensioen te blijven doen, maar het leven liep anders. Hij rolde in het bestuur van de grote plaatselijke kruisvereniging en initieerde samen met hen de oprichting van het Johannes Hospitium in Wilnis. Hij is nog altijd dankbaar dat het zo gegaan is. "Dit hebben we mooi voor elkaar gekregen."

JOHANNES HOSPITIUM VOELT VOOR MEDE-OPRICHTER ROB KERKHOVEN ALS ZIJN KINDJE

Wij waren pioniers!

Rob had geen enkele ervaring met terminale bewoners en hun zorgbehoeften, maar stapte er toch met beide benen in. "Ik was jarenlang directeur van het lagerberoepsonderwijs, maar kon na het opheffen van deze school geen baan meer krijgen als leerkracht", begint hij te vertellen. "Op een gegeven moment kreeg ik een brief van DUO; mijn uitkering zou verlengd worden tot aan mijn pensioen. Dat gaf een enorme wending aan mijn leven. Ik heb het er flink moeilijk mee gehad, maar het heeft andere deuren geopend..."

Hij werd gevraagd bestuurder te worden bij de plaatselijke kruisvereniging en daar ontstond het plan voor de oprichting van een hospice. "Een gebouw hadden we al", zegt hij, wijzend op het gebouw waar het Johannes Hospitium nog altijd gevestigd is. "Al moest het flink worden verbouwd. Ik werd een soort manager en zorgde voor de verbouwing, de facilitaire zaken en de financiën. Overal hebben we om geld gebedeld om onze plannen te kunnen realiseren..." Waar een hospice nu heel gewoon is, was een plek voor terminale zorg 25 jaar geleden nog heel uniek. "We waren pioniers. Het enige hospice dat al bestond, was er een in Vleuten. Daar keken we de kunst af."

EERSTE BEWONER

En dan is het zover; het Johannes Hospitium Wilnis is een feit en de eerste bewoner wordt binnengebracht. Rob weet het nog goed. "Dat was heel spannend", zegt hij. "Qua zorg wisten we dat we alles goed geregeld hadden, maar zou het hospice als bedrijf ook gaan lopen? Zouden er meer bewoners komen? En zouden we genoeg financiële middelen werven om onze eigen broek op te houden?" Die zorgen bleken niet nodig; al vanaf het eerste

uur kent het Johannes Hospitium een goede bezetting. Datzelfde geldt voor de vrijwilligers. De groep betrokken en actieve vrijwilligers is altijd groot geweest. En nog.

DYNAMISCH

Door de jaren heen maakten Rob en zijn collega's van alles mee. "We hebben zowel prachtige dingen meegemaakt als moeilijke dingen ervaren", zegt hij. "Zo bleef een van de eerste bewoners bijna anderhalf jaar lang bij ons wonen, maar is het ook gebeurd dat een bewoner al binnen een uur na aankomst overleed. Ook heb ik inmiddels al meerdere kennissen en een collega op deze plek zien gaan. Dat zijn verdrietige dingen maar ook die horen bij het leven."

Rob kan zich goed afsluiten voor de emoties in het huis, maar ervaart dat dat niet voor iedereen geldt. "De dood is nog altijd een taboe en veel mensen vinden het spannend om daarover te praten", zegt hij. "Sommigen moeten even over die drempel heen. Onbekend maakt onbemind. Mensen mogen altijd bij ons binnenkijken. Als ze dat doen, ervaren ze dat het juist een heel fijne en vredige plek is."

Inmiddels heeft Rob zijn vrijwilligerstaken neergelegd. "Het Johannes Hospitium voelt nog altijd als mijn kindje", zegt hij. "Toch heb ik mijn sleutels ingeleverd en mij voorgenomen me er niet meer mee te bemoeien. De tijden veranderen; nu worden andere keuzes gemaakt dan toen. En dat is goed. De wereld staat niet stil. Zo'n huis mag in beweging zijn en meegroeien met de tijdsgeest. Dat wens ik het Johannes Hospitium, alle medewerkers en de vele vrijwilligers toe voor de komende 25 jaar..."

HIER MAG U ONS ALTIJD AAN HOUDEN:

- 1 EURO'S GOEDKOPER
- 2 SERVICE MET 'N GLIMLACH
- 3 VOOR AL UW BOODSCHAPPEN
- 4 VERS IS OOK ECHT VERS
- 5 VLOT WINKELN
- 6 NIET TEVREDEN? GELD TERUG
- 7 UW WENSEN STAAN CENTRAAL

JUMBO **Wilnis**
MA t/m ZA: 08.00 - 21.00 uur | ZO: 10.00 - 19.00 uur
Molmelaan 2

De expert voor
installatiebedrijven!

Volg ons op: [in](#) [f](#)
vanthul.nl

VANTHUL
adviseurs - fiscalisten - accountants

VERLEUN UW ADVOCaat

Werkzaam op het gebied van onder meer personen- en familierecht, erfrecht, huurrecht en arbeidsrecht.

☎ 0297-568661
🌐 www.verleun-advocaat.nl
✉ info@verleun-advocaat.nl
📍 Turkoois 32, 3643 AJ Mijdrecht

Verleun / Uw Advocaat
felicitteert het Johannes
Hospitium De Ronde Venen
met haar 25 jarig bestaan!

vanzijtveld
de installatie specialisten

JOHANNES HOSPITIUM
DE RONDE VENEN
GEFELICITEERD MET
25 JAAR
BETROKKEN ZORG

-RESPECT-

AIRCO
INSTALLATIE

HYBRIDE
WARMTE-
POMPEN

CV
INSTALLATIE

VENTILATIE
EN KLIMAAT-
BEHEERSING

Constructieweg 14
3641 SB Mijdrecht

T 0297 28 51 58
E info@zjzjz.nl

www.zjzjz.nl

De Johanniter Orde

De Johanniter Orde is ontstaan in de eerste helft van de twaalfde eeuw. Het doel was het opvangen van zieke en gewonde pelgrims van de kruistochten en hen te verplegen. Uit dankbaarheid voor de zorg werden land en gebouwen aangeboden. Niet alleen in het Heilige land, maar ook in andere delen van Europa werden bezittingen geschonken. De opbrengsten van de bezittingen werden in een organisatie, De Orde, gebundeld en verstrekt aan instellingen in Jeruzalem en in de andere delen van Europa, waar bezettingen aanwezig waren. Daar was het doel ook om arme en zieke mensen te verzorgen. Er waren verplegende in de instellingen en kruisridders die zorgden voor de bezittingen. Dit is tot op de dag van vandaag actueel.

De Orde neemt in bestuurlijke vorm, maar ook in het aansturen van vrijwilligers nog steeds deel aan het ondersteunen van de verzorging van hulpbehoevenden.

In 1998 is het Johannes Hospitium De Ronde Venen (high care hospice), gevestigd in Wilnis, opgericht. De Johanniter Orde is vanaf het begin af aan bestuurlijk betrokken geweest.

De betrokkenheid van de Johanitters blijkt ook bij het 25-jarig jubileum van het Johannes Hospitium. Door hun financiële bijdrage kon het hospice de opdracht voor het maken van het gedicht geven aan de dichter Tanja Helderman. Zij maakte, speciaal voor het hospice, het prachtige gedicht 'De kunst van het loslaten', dat kunt u lezen op pagina 31 en binnenkort komt het ook op een zichtbare plek in het huis te hangen.

Leuk om te weten

Het Johannes Hospitium heeft een vaste staf medewerkers, die bestaat uit

- Een coördinator algemeen
- Een coördinator vrijwilligers
- Een coördinator finance
- Twee secretariaatsmedewerkers
- Een geestelijk verzorger
- 13 verpleegkundigen

(allen met een parttime dienstverband)

Zij worden ondersteund en bijgestaan door

112 vrijwilligers, verdeeld over:

- 8 bestuursleden
- 48 zorgvrijwilligers
- 20 gastvrouwen
- 13 kookvrijwilligers
- 6 vrijwilligers voor huishouding en bloemen
- 14 vrijwilligers voor de tuin en techniek
- 2 vrijwilligers voor PR en administratie
- 1 vrijwilliger voor de laatste zorg

Alle nieuwe vrijwilligers krijgen een basiscursus, daarnaast zijn er diverse trainingen, toegesneden op de taken in ons huis. Regelmatig worden er ook lezingen en thema-avonden gehouden.

Eenmaal per jaar wordt er een vrijwilligersdag georganiseerd en vlak voor de Kerst een adventsbijeenkomst

Jaarlijks vinden er twee herdenkingsbijeenkomsten plaats, georganiseerd door medewerkers en vrijwilligers, waarvoor naasten van bewoners die in het hospice zijn overleden, worden uitgenodigd. Tegenwoordig worden deze avonden gehouden in de Ontmoetingskerk in Wilnis. Deze voorzien duidelijk in een behoefte en worden zeer op prijs gesteld.

Ondanks de vele vrijwilligers die er al zijn in het hospice, zijn nieuwe vrijwilligers altijd welkom.

Door de jaren heen zijn de vrijwilligersdagen en lustrumvieringen hoogtepunten in het jaar. Regen of zonneschijn, op het water, bij een lezing, in een workshop, het zijn dagen van gezelligheid en verbondenheid met een ieder die op haar of zijn plek een taak heeft voor het hospice.

VRIJWILLIGERS DAGEN

Het verhaal van het Johannes Hospitium zou niet compleet zijn zonder het verhaal van een naaste. Marcella Postma - Van Adrichem uit Wilnis wil graag ervaringen delen. Haar moeder werd in totaal vier maanden in het hospitium verzorgd; een periode waar Marcella vol dankbaarheid op terugkijkt. "Op deze plek kan echt alles."

Deze plek voelt als een warm bad

NABESTAANDE MARCELLA POSTMA OVER HAAR ERVARINGEN MET HET JOHANNES HOSPITIUM

De moeder van Marcella was al geruime tijd ziek, maar in september 2019 werd het te zwaar om de benodigde zorg nog thuis te kunnen realiseren. "De prognose was dat mijn moeder niet beter zou worden. In overleg met de huisarts besloten we haar over te plaatsen naar het Johannes Hospitium. Vanaf dat moment stopte de meeste medicatie en was het de verwachting dat zij binnen drie maanden zou overlijden..."

In tegenstelling tot alle verwachtingen ging het vanaf dat moment juist bergopwaarts. "Mijn moeder knapte enorm op van alle goede zorg. Op deze plek kon ze alles loslaten. Op zich goed nieuws natuurlijk, maar het had een verdrietige keerzijde: na drie maanden werd beoordeeld dat zij "te goed" was om te mogen blijven. Ze moest naar de revalidatieafdeling van Maria Oord in Vinkeveen..."

Daar ging het echter direct bergafwaarts. "Het is niet gebruikelijk om tot tweemaal toe in het hospice te komen wonen, maar als mijn moeder dan toch moest overlijden, wilden we het liefst dat dat op zo'n mooie plek als het hospice zou zijn. Daarom hebben we ons ingezet om dat te realiseren. Dat lukte; er kwam opnieuw een plekje vrij en gelukkig mocht zij voor de tweede keer een kamer bewonen. Pas toen kwam echt rust."

NIETS TE GEK

In het hospice is de zorg volledig op maat. Vooral de eigen regie van de bewoners staat hoog in het vaandel. Zo wordt voor alle bewoners apart gekookt; net waar zij zin in hebben. "Werkelijk niets is te gek", vertelt Marcella vol lof. "Het is zelfs weleens voorgekomen dat mijn moeder 's avonds nog trek had in Brinta. Ook dat hebben ze gewoon voor haar gemaakt..."

Ook voor de familie werd alle zorg uit handen genomen. "Alles was geregeld: van de was tot aan haar persoonlijke verzorging. Als wij juist wél graag iets wilden doen, was dat ook helemaal goed. Zo hebben we mijn moeder een keer in bad gedaan. Bovendien konden we bij haar op bezoek wanneer we maar wilden. Het maakte niet uit wanneer we aanbelden; de deur ging open, altijd."

50e VERJAARDAG

Dat in het Johannes Hospitium echt álles kan, bewijst het feit dat Marcella zelfs haar 50e verjaardag op deze plek vierde. "Ik werd 50 toen mijn moeder net was opgenomen", zegt zij. "Mijn hoofd stond dus helemaal niet naar een feestje. Toch had mijn familie iets geregeld: een lunch in het hospice. In de gemeenschappelijke woonkamer was alles versierd. Op deze manier kon ook mijn

moeder erbij zijn. Het was een fantastische middag. In de tuin hebben we zelfs nog een fotoshoot gedaan. Enorm waardevol."

LAATSTE FASE

Maar dan nadert toch het afscheid... "Toen de artsen constateerden dat de allerlaatste levensfase van mijn moeder was aangebroken, werden wij als familie goed begeleid. We werden meegenomen in alle stappen van het proces, konden allemaal afscheid nemen en werd ons geadviseerd de wacht te houden. Zo kwam het ook dat mijn zussen en ik erbij waren op het moment dat mijn moeder overleed. Dat hebben we allemaal als ontzettend waardevol ervaren."

"Mijn moeder knapte enorm op van alle goede zorg. Op deze plek kon ze alles loslaten."

Rituelen

Vanuit het Johannes Hospitium is na het overlijden van een bewoner een aantal rituelen gebruikelijk. "Zo werden kaarsjes aangestoken en een gedicht voorgedragen. Dat gedicht was zó passend dat we het tijdens de uitvaart hebben herhaald. Zo hebben we gezamenlijk een heel mooie, intense en bijzondere periode afgesloten. Ik denk dat de meeste mensen de voorkeur geven om thuis te sterven, omringd door de mensen die hen dierbaar zijn. Maar als dat geen optie is, is dit een geweldig mooi alternatief."

De kunst van het loslaten

EEN GESPREK
TUSSEN MITS EN JOLANDA

Mits Winnik, coördinator algemeen
Jolanda Doornbos, coördinator vrijwilligers

Jolanda: De kunst van het loslaten. Je bent je hele leven aan het loslaten, al van jongs af aan. Je moet steeds dingen loslaten en ik zat te denken, wat is dan de kunst ervan? Voor mij is het de kunst om verder te gaan in je leven na een gebeurtenis.

Mits: Jij kijkt dus vooral vooruit, niet zozeer naar het moment van het loslaten?

Jolanda: Ja, naar de toekomst. De kunst van het loslaten is voor mij dingen echt een plek geven in je hart, in je hoofd of juist wegdoen om daarna verder te gaan.

Mits: Er zijn natuurlijk allerlei soorten loslaten, fysiek of psychisch. Dingen waar je wel invloed op hebt, waar je geen invloed op hebt. Dingen die van je worden afgenomen.

Jolanda: Wat is dan de kunst?

Mits: De kunst is om er vrede mee te hebben. Dat is een hele kunst. Sommige dingen die je vooral niet wil loslaten en zie het dan maar eens een plek te geven.

Jolanda: Sommige dingen kan je loslaten, moet je loslaten, het leven van een ander soms.

Mits: En uiteindelijk ook je eigen leven. Dat merk je ook als je ouder wordt.

Jolanda: Je kinderen loslaten in mijn geval nog meer dan in jouw geval. Naarmate je ouder wordt, knip je steeds meer lijntjes door en ben je op een gegeven moment ook niet meer de belangrijkste persoon in hun leven. Het is ook de kunst van loslaten om hun die vrijheid te geven. Maar wat we hier doen in het hospice is denk ik de moeilijkste kunst van het loslaten, iemand loslaten die sterft. Bij mijzelf ook.

Mits: Ik zat even te denken aan het gedicht (zie pagina 31 in dit magazine) dat we speciaal voor het hospice hebben laten schrijven, ook dat stukje waar je elkaar nog net hebt, maar waar het je al wel ontglipt. Juist dat moment dat zo pijnlijk is, maar ook zo dierbaar dat als je dát moment kan pakken en als je op dat moment er ook nog vrede mee hebt, dan is het echt een kunst.

Jolanda: Misschien laat je de mensen van wie je afscheid neemt eigenlijk nooit echt los. Dan heb ik het over mijn zus die jong overleden is, ik heb haar nooit losgelaten. Ik heb haar altijd nog bij me. Misschien laat je je naasten ook niet echt los als ze overlijden, denk je?

Mits: Inderdaad misschien ook niet, ik heb zelf een aantal miskramen gehad en mijn zoon was eigenlijk een tweeling, die heb ik ook nooit losgelaten. Hoe klein ze ook waren, dat laat je niet los, dat neem je altijd mee.

Jolanda: Die miskraam pijn herken ik ook.

Mits: Dan komen we uit bij de volgende vraag, kunnen we eigenlijk wel loslaten?

Jolanda: Of moeten we loslaten?

Mits: Wat laat je nou echt los je? Je maakt natuurlijk keuzes. In je leven om te verhuizen, of een nieuwe baan, misschien wel een nieuwe partner. Maar als je kijkt naar hoeveel je hebt geleerd van bijvoorbeeld een bepaalde periode, van je vorige baan, kan je ook niet echt loslaten. Want dat neem je ook mee, het zijn allemaal ervaringen.

Jolanda: Je moet dingen een plekje geven om weer sterker te worden.

Mits: Dus onze conclusie is dat we niet hoeven los te laten. We kunnen dingen een plekje geven, koesteren en verandering accepteren.

Loslaten?

Langzaam en zoekend schoven haar oude handen over het laken naar de zijkant van het bed, totdat ze aan iedere kant een hand vond die ze zocht. Ze had veel verliezen geleden in haar leven. Veel moeten loslaten. Vijf keer had ze aan het graf van een kind gestaan en ook haar man was maar 68 jaar geworden.

En nu was het háár beurt. Wat eerder in de tijd had een dochter haar gevraagd: "Mam, heb jij nu geen vreselijke last van heimwee? Je hebt al zoveel uit handen moeten geven, je bent al zoveel kwijt....!!" Het bleef een poosje stil voor ze antwoord gaf. Toen zei ze: "Ik heb jullie nog, ik kan jullie niet óók nog loslaten." Het klonk haast gelaten. "Ik kán het niet!!" En nu was het tóch zover. Bijna...

De stemmen van haar dochters kabbelden ondertussen zachtjes door de kamer als een achtergrond muziekje. De zon scheen door de neergelaten zonwering naar binnen en zorgde zo voor een diffuus licht. Haar adem was traag, haar hartslag laag. Het was goed zo. Ze zakte dieper en dieper weg. Toen was er een lichte beweging. Haar ogen gingen open. Ze keek haar meiden één voor één aan, en er gleed een glimlach over haar gezicht. Dan sloot ze haar ogen weer en maakte ze voorzichtig en langzaam haar beide handen los, haalde die bij zich, waar ze elkaar vonden.

Met verbazing en een zeker weten wisten zij: "Nu laat ze ons los. Nu kan ze gaan". Het was mooi en heftig tegelijk. Ze deed er nog drie dagen over, om stilletjes uit het leven te glijden. Ze had alles losgelaten..... behalve haar geloof.

COLUMN

Cok Wiebes, zorgvrijwilliger

25 jaar impact maken in het leven van anderen.

Daar nemen wij
onze pet voor af.

Day to Day uitvaartbegeleiding
feliciteert Het Johannes Hospitium
met het 25-jarig bestaan!

Begeleiding vanaf de dag van overlijden.
Volledige aandacht, goed advies,
professionele betrokkenheid en alle tijd.

Samen met u bespreken we wat er van
dag tot dag nodig is om het afscheid van
een geliefd persoon tot een waardevolle
herinnering te maken.

24/7 direct contact: 0297 – 89 30 73
info@daytodayuitvaart.nl
daytodayuitvaart.nl

Onze zorg

Het verpleegkundig team in het Johannes Hospitium bestaat uit 11 verpleegkundigen, met verschillende uurcontracten. Bij deze gemotiveerde professionals begint en eindigt de 24/7 liefdevolle zorg voor onze bewoners. Drie van hen, Mitzy die al 20 jaar in het hospice werkt, Karen werkt bijna 13 jaar bij ons en Martine, die sinds anderhalf jaar het team versterkt, zijn hieronder aan het woord.

Mitzy: Van de 25 jaar dat het Johannes Hospitium De Ronde Venen bestaat, maak ik als verpleegkundige al 20 jaar mee. Ik weet het nog als de dag van gisteren dat ik voor het eerst binnen kwam en me afvroeg: "welke zorg wordt hier gegeven?" Hospice zorg in Nederland stond nog in de kinderschoenen.

Na een aantal jaar als oproeper werd ik een vaste kracht in het verpleegkundig team. Daarmee kon ik me verder verdiepen en verbreden in de palliatieve zorg. Overtuigd van deze goede zorg heb ik het Cirkelteam Palliatieve Zorg opgezet, dat de thuiszorg en huisartsen in de gemeente De Ronde Venen ondersteunt bij complexe palliatieve situaties in de thuissituatie.

Via het Netwerk deskundigheidsbevordering van Palliatieve Terminale Zorg Noordwest Utrecht geef ik scholingen over palliatieve zorg. Naast het netwerk, doe ik dat ook voor het ROC Midden Nederland en in verschillende instellingen en/of thuiszorgorganisaties waar ze te maken hebben met palliatieve zorg.

Mensen vragen weleens of het werken in een hospice geen zwaar werk is. Zorgen voor mensen in de laatste levensfase kan zwaar zijn. De voldoening die het geeft als iemand in alle rust het leven heeft kunnen loslaten en ik daarbij de familie heb kunnen ondersteunen, maakt dat ik er energie van krijg. Het is mooi werk en ik hoop het nog lang te kunnen blijven doen!!

Martine: Anderhalf jaar geleden kwam ik als verpleegkundige werken bij het Johannes Hospitium De Ronde Venen. De eenvoud van het hospice sprak me aan. Geen grote ambities maar 'gewoon' goede zorg verlenen aan de mensen in hun laatste levensfase. Een hospice midden in de gemeenschap van De Ronde Venen, naast een school.

Ik maakte kennis met een bevolgen team van vrijwilligers die de drijvende kracht zijn van de hospice zorg. Doordat er vele vrijwilligers in diverse rollen tijd en energie steken in werken in een hospice kan deze mooie zorg bestaan. De tuin en het huis worden onderhouden en de bloemen verzorgd. Er wordt dagelijks vers gekookt. Ook zijn er opgeleide vrijwilligers die meewerken in de verzorging van de bewoners.

Vrijwilligers en beroepskrachten zorgen samen voor een warm welkom en een goed verblijf voor zowel de bewoners als hun dierbaren. We geven zorg op maat waarbij de wensen van de bewoner echt centraal staan. Als mens zijn we er voor de ander en blijven we nabij, ook op de moeilijke momenten.

Karen: Sinds november 2011 ben ik in vaste dienst bij het Johannes Hospitium; een aantal jaren daarvoor heb ik nog een tijdje als oproepverpleegkundige gewerkt. In de loop van de jaren is er veel veranderd. Om onder HighCare zorg te kunnen blijven vallen, moeten we aan strenge criteria voldoen en die worden ook steeds weer getoetst.

Als ik zo eens nadenk, kom ik tot de conclusie dat ik nog nooit zo lang op één werkplek gebleven ben. En ik ga nog steeds met veel plezier naar het hospice. Het is een bont gezelschap van vrijwilligers en collega's: ieder met zijn eigen kwaliteiten voor onze bewoners en voor elkaar. En dat laatste is ook zeker niet onbelangrijk in ons werk.. Wat bijzonder om in deze fase van het leven zo te mogen meelopen met onze bewoners en naasten en goede zorg te kunnen geven. De ene keer is dat met een vrolijke noot (letterlijk en figuurlijk), de andere keer is professionaliteit en/of nabijheid belangrijk. Ik hoop nog een paar jaar dit mooie werk te kunnen blijven doen, samen met het team van vaste medewerkers en vrijwilligers.

Verzekeringen
Hypotheek
Pensioenen
Financiële diensten
Vermogensopbouw

Voor u en uw bedrijf Voor u en uw gezin

VAN WIJNGAARDEN
ASSURANTIEKANTOOR

Kerklaan 12 - 3645 EV Vinkeveen - 0297 219 000
info@asskntvanwijngaarden.nl - www.asskntvanwijngaarden.nl

Koeleman Elektro feliciteert
Johannes Hospitium
De Ronde Venen
en het gehele TEAM
die dat met liefdevolle
toewijding en zorg
mogelijk maakt.

Het Johannes Hospitium is trots dat het het Prezo Keurmerk Hospicezorg heeft behaald.

Zonder vrijwilligers géén Johannes Hospitium

Het Johannes Hospitium kan niet zonder vrijwilligers. Vera Stein, Roeline Elzes, Ria Hogendoorn, Nies de Wit en Gerda Stoof zijn al vanaf de eerste jaren betrokken.

Wat heeft jullie ertoe gebracht vrijwilligerswerk in het Johannes Hospitium te gaan doen?

Nies: "Ik kom uit de zorg en doe veel thuiszorg bij mensen in mijn buurt. Zorgvrijwilliger worden in het hospice sloot daar mooi op aan."

Roeline: "Ik was juf en zocht een mooie invulling van mijn weekenden. Zo werd ik eerst zorgvrijwilliger, later gastvrouw. Het maakte voor mij de cirkel rond: in het onderwijs stond ik aan het begin van het leven, hier juist aan het einde. Het werd een intense verrijking van mijn leven."

Ria: "Ik had een goede vriend en een nicht verloren. Mijn nicht had ik ook verzorgd en vond dat heel mooi. Dat wilde ik ook doen voor anderen. Zodoende werd ik hier eerst zorgvrijwilliger; inmiddels ben ik gastvrouw."

Gerda: "Er werd gezocht naar schoonmakers en dat doe ik graag. Opeens ben je 25 jaar verder en ben ik nog altijd met veel plezier aan deze plek verbonden."

Vera: "Ik werkte in de zorg en kwam in contact met Rob Kerkhoven, destijds bestuurslid. Hij vertelde over het

hospice en nodigde mij uit. Mijn eerste bezoek was tijdens de kersttijd. Ik hoorde zingen. Het bleek het hospicekoor dat oefende. Toen ik dat hoorde wist ik: hier moet ik zijn. Het klonk zo prachtig. Dat maakte diepe indruk. Ik ben begonnen als kok, later werd ik gastvrouw en nu neem ik de PR voor mijn rekening."

Nu zijn we 25 jaar verder en jullie zijn er nog altijd bij...

Ria: "Op deze plek komt alles samen: je geeft wat, maar krijgt er ook ontzettend veel voor terug."

Nies: "Wat ik mooi vind, is dat je een periode lang met iemand mee mag lopen. Bovendien word ik rustig hier; zodra ik binnenstap, ervaar ik de rust."

Roeline: "Ik waardeer vooral de ervaring die je hier op doet. Iedereen beleeft sterven anders. Toch is één ding altijd gelijk: het werk wat we hier doen, doet er toe. En dat maakt steeds weer indruk."

Vera: "Ik waardeer vooral de verbondenheid die we onderling voelen. We hebben verschillende achtergronden, ervaringen en ideeën, maar onze neuzen wijzen dezelfde kant op. Op de vrijwilligersdagen is dat voelbaar; die verbondenheid is enorm."

Welke ervaringen zullen jullie nooit vergeten?

Ria: "De eerste bewoner was 46. Zelf was ik 47. Alleen dat al maakte indruk. Ze was erg ziek en vroeg me om sprookjes voor te lezen. Dat wilde ze graag. Naast haar bed lag een mat met haar enorme herdershond. Dat mocht toen nog... Ik weet nog dat een team vrijwilligers werd samengesteld om de hond uit te laten. Ze heeft zeven maanden hier gelegen..."

Roeline: "Twee dingen wennen nooit: enerzijds is dat als mensen ontzettend lijden, anderzijds als hier jonge mensen liggen, soms zelfs met jonge kinderen... Dat voelt allebei zó onrechtvaardig."

Nies: "Wat op mij indruk maakte, is dat een dame begon te huilen toen ik haar net helemaal gewassen en aangekleed had. 'Waarom zijn jullie allemaal zo lief voor mij? Dat verdien ik helemaal niet...', hilde zij. Dat maakt wel indruk. Je weet nooit hoe het leven van een ander eruit heeft gezien, maar iedereen verdient het om hier goed verzorgd te worden."

Gerda: "Ik ben altijd onder de indruk van de uitgeleides die hier verzorgd wordt. Er wordt een mooi gedicht gelezen en zo sluiten we met elkaar een bijzondere periode af."

Vera: "Op deze plek wil ik graag de herdenkingsdiensten noemen. Soms hebben families een bijdrage, soms niet. Er is ruimte voor herdenking, herinnering of om iets te vertellen over het huis. Ik vind het mooi; zo'n dienst komt echt uit het hart."

Tot slot, wat wensen jullie het Johannes Hospitium toe?

Nies: "Het is een plek waar rust heerst, een plek waar je jezelf kunt zijn en een plek die voelt als een warme deken. Ik wens - en ik denk dat ik namens ons allemaal spreek - dat het Johannes Hospitium nog heel lang op deze manier mag bestaan."

Wist u dat...

bij de Jumbo, schuin aan de overkant van het hospice, mogen een paar keer in de week de bloemendames de niet verkochte bloemen ophalen. Die worden in vazen geschikt en zo het hele hospice, inclusief de kamers van de bewoners, opfleuren.

elke dag gratis vers brood voor de bewoners bij bakker De Kruijff kan worden gehaald.

er regelmatig acties worden gehouden door diverse verenigingen in De Ronde Venen ten bate van het hospice en dat er daarnaast veel donaties van allerlei kanten binnenkomen. Voor al die inzet en giften, groot en klein, is het Johannes Hospitium elke gever enorm dankbaar.

scan de QR-code om meer te lezen over hoe u ons kunt steunen.

Johannes Hospitium voelt als warme deken

UITVAARTONDERNEMERS ROB VAN DE VELDE EN DANIËLLE DIJKSTRA OVER HET JOHANNES HOSPITIUM

Uitvaartondernemers Rob van de Velde en Daniëlle Dijkstra komen al jaren in het Johannes Hospitium in Wilnis. "Over deze plek heb ik nog nooit een wanklank gehoord", stelt Rob. Eigenlijk alle nabestaanden beschrijven deze plek als een warme deken. Zo voelt het voor ons ook."

Beide uitvaartondernemers draaien al jarenlang mee in het vak. De vele medewerkers en vrijwilligers van het Johannes Hospitium in Wilnis voelen dan ook als hun bekenden. Voor Daniëlle Dijkstra van Day to Day uitvaartbegeleiding gaat dat zelfs nog een stap verder. "Ik was jarenlang zorgvrijwilliger in het Johannes Hospitium", vertelt zij. "Dat vrijwilligerswerk heeft er mede toe geleid dat ik dit werk als uitvaartondernemer ben gaan doen. Mijn hart ligt daar nog steeds en ze mogen me altijd bellen als ze 's nachts hulp nodig hebben bij de laatste verzorging van een overledene..."

Ook Rob van de Velde voelt een grote betrokkenheid tot deze plek. Hij roemt het prettige contact met de zorgmedewerkers en de mooie rituelen die het Johannes Hospitium heeft als een

bewoner is overleden. "Allereerst moet een persoon worden verzorgd en gekleed", legt Rob uit.

"Deze verzorging wordt eigenlijk altijd uitgevoerd door medewerkers van het hospice zelf, maar indien nodig assisteren wij hierbij. Familieleden worden uitgenodigd om mee te helpen als ze dat prettig vinden. Vervolgens wordt door de verpleegkundige een gedicht gelezen dat speciaal is uitgezocht voor de overledene. Families krijgen gelegenheid om te kijken bij de open kist en kunnen deze desgewenst met elkaar sluiten. Als de kist gesloten is, volgt de uitgeleide. Omringd door familieleden, zorgmedewerkers en vrijwilligers wordt de kist naar buiten gebracht. Het is mooi om op deze manier het laatste stukje te kunnen vormgeven."

Ook op Daniëlle maken deze rituelen veel indruk. "Het is iedere keer weer mooi om te zien hoe treffend de verpleegkundigen de gedichten uitzoeken", zegt zij. "Het gebeurt heel vaak dat het gedicht bij de uitvaart nog eens terugkomt of dat ernaar verwezen wordt. Zij maken er altijd iets waardevols van. Bij de uitgeleide zijn ook vaak zorgvrijwilligers aanwezig. Zo wordt gezamenlijk een mooie en waardevolle periode afgesloten."

Loslaten in verbinding

Verbondenheid is het meest fundamentele dat ons mens maakt, aldus psychiater Dirk de Wachter. In verbinding met elkaar, zijn we van betekenis, worden we mens, voelen we ons gezien: ik ben de moeite waard. Hoe moeilijk kan het daarom zijn het leven los te moeten laten, houvast en verbinding dreigen te verliezen als de dood in beeld komt.

Aanvaarden van een naderend levenseinde is meestal een zoektocht, een ingewikkeld proces waarin gevoelens van weerstand en overgave elkaar vaak afwisselen. Soms kunnen mensen meebuigen als het riet, andere momenten kan er pijnlijke weerstand ervaren worden.

Het leven moeten loslaten gaat vaak gepaard met existentiële eenzaamheid en angst. Het verliezen van houvast, kan ten diepste ervaren worden als verliezen van verbinding. Steeds verder wegdrijven, een eilandgevoel: er niet meer bij horen. Juist dan kunnen wij zoveel voor elkaar betekenen door 'er te zijn', met of zonder woorden, zodat de ander zich nog steeds gezien voelt.

In verbinding blijven we van mens tot mens van waarde. Nabijheid tot in de laatste levensmomenten. Als dit ervaren wordt zijn wij van grote betekenis. Dat we daar met z'n allen, al 25 jaar, ieder op zijn/haar eigen manier aan tegemoet proberen te komen in het Johannes Hospitium getuigt van intense betrokkenheid en verbinding. Met de woorden van Jikkemien Kadijk: 'Mag ik het liefde noemen'

*Ik voel
dat je me
langzaam
los laat
maar laat me
niet vallen
als je blijft
Houd me
nog even vast*

Linda Vroom
Geestelijk verzorger,
Johannes Hospitium De Ronde Venen

GEEN ENKELE NABESTAANDEN

Maar wat als iemand geen nabestaanden heeft? Hoe ziet zo'n uitgeleide er dan uit? "Dat gebeurt gelukkig zelden", stelt Rob. "Minder dan één keer per jaar. Zoiets ontstaat ook niet van de ene op de andere dag; in het leven is dan al veel gebeurd." De gemeente is verantwoordelijk voor de uitvaart van personen die binnen de gemeentegrenzen overleden zijn. "Dat betekent voor ons dat wij in gesprek gaan met een ambtenaar van de burgerlijke stand", stelt Rob. "Met elkaar wordt gezocht naar contactgegevens van eventuele nabestaanden die we nog voor het afscheid kunnen inlichten. Soms zijn die er echt niet, of willen ze niets meer met de overledene te maken hebben. In dat geval zorgen wij, het Johannes Hospitium én de gemeente er met elkaar voor dat iemand een passend afscheid krijgt."

Voor uitvaartondernemers maakt het geen verschil. "Onze taak is alles in goede banen te leiden, ruimte te geven aan het verdriet en een luisterend oor te bieden. Voor ons maakt het niet uit of iemand veel geld heeft of geen geld, veel nabestaanden of helemaal niet; voor ons moet het kloppen. Wij zorgen altijd voor een keurig en verzorgde uitvaart."

Iemand bijstaan in laatste levensfase is bijzonder mooi

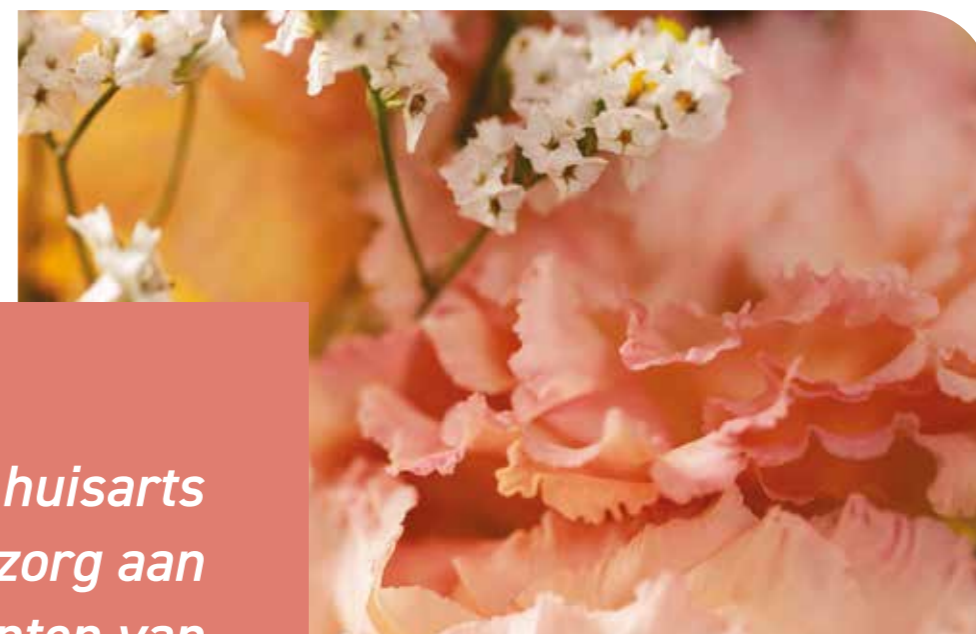
ARTSEN REINIER GROENEVELD EN
PIET VAN LEEUWEN OVER HUN BETROKKENHEID
BIJ HET JOHANNES HOSPITIUM

Een plek van rust, veiligheid en gastvrijheid. Zo beschrijven de artsen Piet van Leeuwen en Reinier Groeneveld het Johannes Hospitium in Wilnis. Beiden voelen zich nauw betrokken bij deze plek. "Hier mogen we mensen begeleiden als het zover is om te gaan", stelt Piet. "Voor alle betrokkenen mogen wij een onmisbare schakel zijn."

Piet heeft al een tijdje geleden afscheid genomen van zijn vak als arts, maar haalt graag de mooie herinneringen op. Hij werkte bijna achttien jaar in het Johannes Hospitium en daar gaat een bijzonder verhaal aan vooraf. "Ik ben opgeleid als huisarts, maar ging al snel in de ouderenzorg werken", vertelt hij. "Daar ontstond de droom om een eigen hospice op te richten."

Hij besloot de kunst af te kijken bij het Johannes Hospitium in Vleuten. "Zo ontmoette ik Rita Plomp", vervolgt Piet. "Zij was zowel daar als in het Johannes Hospitium in Wilnis de vaste arts. Hoewel ik eigenlijk informatie wilde inwinnen over een nieuw op te richten hospice, nodigde Rita mij uit haar opvolger te worden. Zij wilde graag stoppen en haar werk overdragen. Die baan heb ik aangenomen en ben ontzettend dankbaar dat het zo gelopen is. Het was prachtig om te mogen doen. Dit is een veilige plek en een enorm gastvrij onderkomen waar we erkennen dat we allemaal stervelingen zijn. De verschillen verdampen hier en de factor tijd valt weg. Dat is allemaal niet belangrijk."

***"Als huisarts
bied je de zorg aan
je patiënten van
wieg tot graf."***

zegt hij. "Niet alleen de bewoners zelf, maar ook de familieleden. Sterven is een begaanbaar pad, maar wordt door velen als spannend ervaren. Het is fijn als je tot steun kunt zijn en kunt uitstralen dat je niet bang hoeft te zijn voor het einde."

Die angst en zorgen zouden de artsen graag willen wegnemen. "We hebben de illusie dat het leven maakbaar is", stelt Piet. "Daarom praten we liever niet over de dood. We stoppen het weg. Alleen daarom al is het zo fijn om een rol te kunnen spelen in een stervensproces en nabestaanden te laten ervaren dat het erbij hoort." Daar sluit Reinier zicht bij aan. "Om de ervaring die in het hospice is opgedaan ook te delen met andere zorgprofessionals, is het Cirkelteam opgericht. Dit team bestaat uit specialisten die anderen kunnen begeleiden in de zorg in de laatste levensfase. We willen dit onderwerp meer bespreekbaar maken en de rust die we hier binnenshuis voelen ook naar buiten dragen. Sterven hoort bij het leven."

***"De laatste
levensfase
is een
bijzondere
fase."***

Reinier Groeneveld is samen met twee collega's de opvolger van Piet van Leeuwen. "Toen Piet te kennen gaf van zijn welverdiende pensioen te gaan genieten, hebben we met de Wilnise huisartsen besloten zijn functie gezamenlijk over te nemen", licht Reinier toe. "Werken op deze plek vormt een mooie en waardevolle aanvulling op ons werk in het Gezondheidscentrum en bij de mensen thuis."

RUST

Reinier waardeert vooral de rust die in het huis heerst. "Dat vind ik keer op keer bijzonder", stelt hij. "We zien het ook vaak aan de bewoners; nadat zij hier binnen zijn gebracht, volgt vaak eerst een periode waarin het wat beter gaat. Alle spanning en zorgen vallen weg. Familieleden zijn vanaf dat moment geen mantelzorgers meer, maar kunnen echt familie zijn. Hier vallen de stukjes op zijn plaats. Zo hoort het te zijn."

KWALITEIT VAN LEVEN VERBETEREN

Wat betekent het werk op deze plek voor beide artsen? "Als huisarts bied je de zorg aan je patiënten van wieg tot graf", stelt Reinier. "Je kunt niet de illusie hebben om mensen altijd beter te maken, maar je kunt je wel inzetten om de kwaliteit van leven te verbeteren. De laatste levensfase is een bijzondere fase. Het is juist heel mooi om mensen in deze fase te begeleiden." Daar sluit Piet zich bij aan. "Je kunt mensen gidsen als het zover is",

Gelukkig maken is gelukkig zijn!

Een bewoner, net opgenomen, zei tegen een vrijwilliger "het lijkt wel of ik in de hemel ben, er lopen allemaal engelen rond".

Elke keer sta ik met plezier op om naar het hospitium te gaan. Met een heerlijk gevoel ga ik in de middag weer naar huis. Geweldig dat ik wat heb kunnen doen voor de medemens.

Ik vind het heel fijn om de bewoners zo te verwennen. Het geeft mij een goed gevoel om deze zorg te kunnen geven. Ik ga altijd blij naar huis.

Altijd een warm welkom door de vaste medewerkers en heel dankbaar om iets te kunnen betekenen voor de bewoners in de laatste fase van hun leven.

VRIJWILLIGERS

Ik heb ervaren hoezeer bewoners genoten van het zitten en het kijken naar een mooie tuin. Daarom heb ik mij aangemeld bij de tuinploeg om met elkaar te zorgen voor een mooie leefomgeving.

Hoe bijzonder is het dat er bijna nooit een wanklank te horen is in zo'n grote groep van vaste krachten, vrijwilligers en verpleegkundigen. Dit komt door de motivatie die ieder van ons heeft om voor de volle 100% te willen zorgen voor onze bewoners en hen te omgeven met zorg en aandacht.

Het geeft mij heel veel voldoening om hier te koken.

DE TUIN

Groene vingers zijn hier meer dan welkom

De tuin die rondom het hospice aan Kamgras 2 ligt, is het visitekaartje van het Johannes Hospitium. Voorbijgangers blijven vaak staan om al die mooie planten en bloemen te bewonderen. Elke derde dinsdag van de maand (en soms ook tussen-door als dat nodig is) is de ploeg van tuinvolunteers daar te vinden. Met volle inzet en veel plezier wordt er gesnoeid, geharkt, geschoffeld en opgeruimd. Jaren geleden toen in de gemeente door een commissie nog tuinen werden beoordeeld, kreeg onze tuin een tweede prijs. Welverdiend toen, maar nu nóg steeds een lust voor het oog!

Rob van de Velde

Uitvaartverzorging met alle begrip

Voorbancken 3,
3645 GV Vinkeveen
info@robvandevelde.nl

Uitvaartcentrum Vinkeveen
Kerklaan 2a,
3645 EV Vinkeveen
www.robvandevelde.nl
(0297) 583 448
24/7 BEREIKBAAR

* 25 jaar *

Feka ICT
felicitteert het
Johannes Hospitium
De Ronde Venen
met hun
25 jarig jubileum!

Trots op onze jarenlange
samenwerking!

Publieksdebat in gesprek met de burger

We gaan allemaal een keer dood, daar hebben we geen invloed op, maar op sommige dingen kunt u wel invloed hebben door er nu al over na te denken.

Op 8 juni vindt in De Willisstee te Wilnis een informatiebijeenkomst plaats omtrent palliatieve zorg als onderdeel van het 25 jarig bestaan van het Johannes Hospitium De Ronde Venen. Een ieder die zich op de toekomst wil voorbereiden is welkom en daar wordt gehoor aan gegeven. Onder leiding van sprekers Robin Zuidam (Stichting Het Bezinningshuis) en Marijke Kortmann (Huisarts in Wilnis) wordt aan zo'n 50 mensen van verschillende leeftijden de mogelijkheden ter voorbereiding op de laatste levensfase gepresenteerd. Ook is er ruimte voor vragen en publieke discussie, want er komt veel kijken bij de laatste levensfase en daar kun je je volgens Zuidam ook nu al op voorbereiden. "Wacht niet te lang. Beter te vroeg dan een dag te laat."

Na een inleiding van Kees Vermaat (wijkmanager bij Stichting gezonde Venen), Mits Winnik (Coördinator Algemeen Johannes Hospitium) en Mitzy Tielman (Cirkelteam De Ronde Venen) begint de presentatie met de vragen: "Wat houdt palliatieve zorg in?" en "Is palliatieve zorg voor mensen met een levensverwachting van minder dan twee weken?". In de zaal klinkt geroezemoes en uiteindelijk steekt het merendeel zijn hand op voor nee. "Klopt", stelt Marijke Kortmann, "Het kan heel lang duren of juist heel kort, het gaat erover dat iemand niet meer te genezen is."

Ondersteund door beeldmateriaal worden de aanwezigen aan het denken gezet: 'Wat is belangrijk voor u in de laatste levensfase, welke zorg zou u willen ontvangen en waar?' en 'Waar bent u bang voor?'. Er volgt een discussie en sommige aanwezigen denken er in stilte over na. Wanneer Robin Zuidam na ongeveer tien minuten vraagt of men eruit is, blijkt hoe lastig deze vragen zijn. "Ik weet het eigenlijk nog niet", stelt een van de gasten. "Maar over een paar jaar kan het weer volledig anders zijn", stelt een ander.

Dat is volgens Zuidam en Kortmann niet erg. "Het gaat erover dat u het er alvast over hebt en weet wat de mogelijkheden zijn".

Wat volgt zijn de afwegingen die mensen in hun laatste levensfase kunnen maken. Of ze bijvoorbeeld nog gereanimeerd willen worden, wel of geen ziekenhuis of IC opnamen willen en hoe en waar ze hun wensen het beste kunnen vastleggen.

Diverse samenwerkingspartners, die betrokken kunnen zijn in de laatste levensfase, stellen zich voor. Foldermateriaal is na afloop aanwezig.

Ook is er ruimte voor vragen die zich toespitsen op euthanasie. "Maar wat nu als je dementie hebt en niet wilsbekwaam meer bent?" vraagt een vrouw uit de zaal zich af. "Het is een hele ingewikkelde zaak maar dan zal op dit moment euthanasie geen mogelijkheid zijn" verteld Zuidam. Daar wordt vanuit de zaal geschokt op gereageerd. "Maar dat is toch erg!"

Ter afsluiting wordt een lied van Paul van Vliet afgespeeld: 'Laatste wens'. Een mooi en persoonlijk lied dat enkele mensen in de zaal zichtbaar ontroert. Er volgt een applaus dat de bijeenkomst tot een einde brengt. Sommige mensen vertrekken, met folders in de hand en een hoofd vol informatie. Anderen blijven nog even voor een drankje en een gesprek met elkaar of een van de sprekers. "Ik vond het een zinnige middag", laat een van de gasten weten. En die mening wordt door velen gedeeld.

Hartelijk gefeliciteerd met het 25-jarige bestaan van het Johannes Hospitium

Wij zijn een schoonmaakbedrijf en het is voor ons een eer dat wij sinds vorig jaar bij het hospice mogen schoonmaken. Tijdens onze schoonmaakwerkzaamheden zien wij veel vrijwilligers die met veel liefde en passie voor de bewoners zorgen. Het is prachtig dat het Johannes Hospitium bestaat voor mensen die in de laatste fase van hun leven goed verzorgd worden.

Wij feliciteren het team van het Johannes Hospitium
met het behalen van deze mijlpaal

Jullie zijn onmisbaar voor de samenleving!

Als mama of papa er niet meer is

MANU KEIRSE, EMERITUS HOOGLERAAR VERLIES
FACULTEIT GENEESKUNDE KU LEUVEN

EEN EMOTIONELE AARDBEVING

Het sterven van een ouder verandert voor kinderen en jongeren de hele familie. Ze verliezen vijftig procent van hun vertrouwenspersonen en soms nog veel meer. De ene ouder verliezen ze aan de dood en de andere aan de emotionele ontreddeering. Er kan een breuk ontstaan in de voorspelbaarheid van de wereld en soms ook in de voorspelbaarheid van de zorg, als de ouder sterft door zelfdoding ten gevolge van een psychische aandoening. Hun fundamenteel gevoel van veiligheid wordt aangetast. Volwassenen hebben het voordeel dat ze al ontwikkeld zijn. Bij kinderen kan ernstig verlies hun normale ontwikkeling doorkruisen.

In de ontreddeering die ontstaat na een overlijden komt de familie in een soort emotionele aardbeving terecht. Het verdriet van kinderen wordt in deze omstandigheden niet steeds gezien waardoor ze adequate opvang missen. Kinderen kunnen zich uitgesloten, verloren en onbelangrijk voelen door te weinig, te laattijdige of onjuiste informatie. Het feit dat ze anders rouwen dan volwassenen kan de indruk wekken dat ze niet zozeer geraakt zijn door het sterven. Kinderen kunnen immers niet zo lang met verdriet bezig zijn. Ze uiten bij momenten hun verdriet zeer intens en explosief, want ze hebben nog niet geleerd gevoelens te beheersen. Ze gaan ook weer snel over tot de orde van de dag. Het feit dat ze kort nadien gaan spelen geeft ten onrechte de indruk dat het verlies hen niet zo diep raakt.

Ze uiten verdriet eerder in spel dan in woorden, zoals volwassenen zich op hun werk gooien. Spelen is de dagelijkse arbeid van kinderen. Spelen is hun meest natuurlijke

Manu Keirse (Brugge 1946) is een bijzonder mens die zijn sporen heeft verdiend in het begeleiden van mensen in rouw en verdriet. Hij is een begenadigd spreker die zijn kennis en kunde graag deelt op een rustige, goed onderbouwde en systematische wijze. In zijn voordrachten neemt hij zijn gehoor op een toegankelijke en warme manier mee, in zijn professionele en persoonlijke ervaringen. Maar wel zoveel mogelijk op wetenschappelijke basis. Wij zijn oprecht verguld met zijn bijdragen aan ons lustrum, zowel in de vorm van een lezing op 13 september 2023 met als thema "Anders leven", als in een artikel in ons jubileum magazine.

instrument voor communicatie. Hier kunnen ze zich veilig uiten. Ze verdringen vaak hun noden om rouwende volwassenen verdriet te besparen of omdat ze denken dat ze dat verwachten. Ze uiten verdriet niet steeds in tranen of in het praten over emoties. Jonge kinderen kunnen hun emoties nog niet onder woorden brengen. Opgroeivende pubers vinden huilen en gevoelens openlijk bespreekbaar maken bij niet-leeftijdsgenoten soms babyachtig. Hun verdriet komt meer tot uiting in veranderd gedrag: overdreven afhankelijkheid, angst om alleen te worden gelaten, moeilijk gaan slapen, lastig gedrag, verwaarlozen van schoolwerk, ... Deze reacties worden vaak niet onderkend als uitingen van verdriet, verkeerd geïnterpreteerd en veroordeeld.

KINDEREN VERDRIET NIET BESPAREN

Verdriet is een normaal proces. Kinderen moeten er normaal niet voor in behandeling. Kinderen vertonen gelijksoortige emoties en reacties als volwassenen. Ze kunnen huilen en verdrietig zijn, ook al laten ze dat soms niet zien. Ze maken zich zorgen over alles wat er in hun leven verandert. Ze voelen zich

eenzaam, boos en ongerust, precies zoals volwassenen zich kunnen voelen. Ze zijn echter voor de opvang zeer afhankelijk van wat volwassenen weten over omgaan met verdriet.

Je kunt kinderen verdriet niet besparen. Het hoort tot het leven zoals slecht weer en insecten tot de natuur behoren. Na het verlies van een ouder is het leven voor kinderen nooit meer zoals voorheen. Als de moeder sterft van een kind van vier jaar, zal dat kind later als volwassene nog steeds iemand zijn van wie de moeder is gestorven. Dat verandert nooit. Het is heel normaal dat het sterven van vader toen ze twee jaar waren terug hun leven bepaalt in de puberteit als hun mannelijkheid ontwaakt.

Hoe een kind omgaat met verdriet, heeft te maken met zijn persoonlijkheid en capaciteit om te verwerken, met de omgeving en de steun die het ervaart, met de kansen die het krijgt om gevoelens te uiten, maar vooral met de houding van de volwassenen. Hier aandacht voor hebben op belangrijke kruispunten in het leven is essentieel.

Sleutels die deuren openen

OM DEUREN TE OPENEN NAAR TOEKOMST EN GELUK MOET JE EEN SLEUTELBOS OP ZAK HEBBEN MET VIER SLEUTELS.

1

De eerste sleutel is luisteren naar kinderen. Helpen is vooral luisteren. Daarmee neem je de zware last van hun schouders. Dit vraagt echter veiligheid van ouders, grootouders, opvoeders om hiermee om te gaan.

2

De tweede sleutel is correcte informatie. Informatie achterhouden om hen te beschermen is hen in eenzaamheid laten afrekenen met hun verdriet. Hen weghouden van de overledene is kansen ontnemen om zich betrokken te voelen.

3

De derde sleutel is warmte en genegenheid. Als kinderen warm worden bejegend, ook al ze moeilijk gedrag stellen, kunnen ze veel pijn en verdriet verdragen. Dat betekent niet dat je elk onaangepast moet tolereren. Begrip opbrengen betekent ook grenzen stellen, maar niet veroordelen.

4

De vierde sleutel is herinneringen levendig bewaren. Vanuit de misvatting dat verdriet snel zal overgaan wordt de herinnering vaak niet levendig gehouden. Het is heel normaal dat het gemis op cruciale momenten in het leven terugkomt: de dag van de plechtige communie, de proclamatie op het einde van de middelbare school, de huwelijksdag, de bevalling voor die vrouw die jong haar moeder verloor. Het verlies durven benoemen op die momenten en de vier sleutels gebruiken helpt meer dan doodzwijgen of vermijden.

Het Johannes Hospitium bestaat 25 jaar! De vlag in top

De jubileumvlag wappert in de top en steekt mooi af tegen de blauwe lucht !

Op 9 juni jl. werd in de voortuin van ons hospice de jubileumvlag gehesen door burgemeester M. Divendal. Met het hijsen van de vlag werd het jubileumjaar officieel geopend.

Nadat Mits Winnik met een kort woordje de burgemeester en aanwezigen welkom heette, feliciteerde de burgemeester het Johannes Hospitium met het 25-jarig jubileum. Hij benadrukte het belang van het hospice in de gemeenschap.

Voor de gelegenheid waren de 'buren' uitgenodigd en hielp een afvaardiging kinderen van basisschool Willespoort de burgemeester bij het hijsen van de vlag. Het was stralend weer en alle aanwezigen straalden ook. Daarna was er koffie en gebak, met logo, in de zonnige achtertuin.

Het feit dat kinderen van de Openbare Basisschool Willespoort, die recht tegenover het hospice staat, de burgemeester assisteerden bij het hijsen van de vlag staat niet op zichzelf. Elk jaar rond de kerst komt er een afvaardiging van de leerlingen naar 'de overkant' met eigen versierde kerstboompjes, voor iedere bewoner één. En ook mag de hospice-gemeenschap gebruik maken van de aula van de school bij lezingen e.d. als, gezien het aantal aanwezigen, er in het hospice geen ruimte voor is.

Een goede buur is beter dan een verre vriend gaat hier voor de 100% op!

De kunst van het loslaten

waar het leven aan de dood grenst
en de tijd de dag niet deert
waar de dankbaarheid 't hart raakt
en de vrede overheerst

waar de kostbare momenten
onze broze uren vullen
en de tranen van ontroering
alle pijn en zorg verhullen

waar verbondenheid haar licht schijnt
over naderend gemis
waar de kracht van onze band
verder reikt dan tastbaar is

waar de waarde van het leven
meer dan ooit wordt blootgelegd
waar de stilte van het afscheid
meer dan duizend woorden zegt

waar het leven aan de dood grenst
is het ogenblik voorgoed
vastgelegd in pure liefde
ingekeurd door hoop en moed

Tanja Helderman

**Johannes Hospitium
De Ronde Venen**

